

»SLOVENEK« volja
po jedi na vse strani Jugoslavije in v Ljubljani:
na celo leto naprej... K 84—
na pol leta " " " " 42—
na štiri leta " " " " 21—
na en mesec " " " " 7—
Na inozemstvo celoletno K 95—
na sobotna izdaja: —
na celo leto " " " " K 15—
na inozemstvo " " " " 20—

SLOVENEK

==== Inzerati: ====
Enostolpna pettirvsta (60 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po K 1-20
Pri naročilu nad 10 objav popust.
Najmanjši oglas 59/6 mm K 4—
==== Poslano: ====
Enostolpna pettirvsta K 3—
Izhaja vsak dan izvenem ponedeljek in dan po prazniku ob 5. uri zjutraj.

Preddništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kaznovani se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Telefonski št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanski št. 850 na naročilo in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 23.511, bosn.-herc. 7563.

Jugoslovanski Maribor!

Pariška konferenca proglasila Maribor, Špilje in Radgono za jugoslovansko posest!

Maribor, 3. junija. »Male Novice« poročajo: Danes popoldne sta dva francoska častnika kot odposlanca generala Segreja na Dunaju obiskala okrajnega glavarja dr. Lanjšiča, vladnega komisarja dr. Pfeiferja in škofa Napotnika. Uradno sta naznanila, da je mirovna konferenca v Parizu proglasila Maribor, Radgono in Špilje za jugoslovansko posest. Tudi železnica od Špilja do Radgone teče po jugoslovanskih tleh.

Državni urad zoper alkoholizem.

Lep korak na težavnem potu do freznosti našega naroda je storjen s tem, da je deželna vlada izdala sledečo naredbo:

Naredba celokupne deželne vlade za Slovenijo, s katero se pri poverjeništvu za socialno skrbstvo ustanavlja protialkoholni oddelek.

§ 1.

Pri poverjeništvu za socialno skrbstvo je ustanovljen protialkoholni oddelek.

§ 2.

- Ta oddelek
- 1.) nadzira izvrševanje vladnih naredb, ki se tičejo alkoholizma in njegove omejitve;
 - zlasti pa nadzira:
 - a) gostilne, dalje prodajo alkohola sploh in izvrševanje policijskih predpisov, kolikor se tičejo omejitve alkohola;
 - b) produkcijo brezalkoholnih pijač;
 2. skrbi za protialkoholni pouk in protialkoholno propagando, zlasti tudi v šoli, pri vojakih in v kaznilnicah;
 3. skrbi za alkoholike in člane njih družin:
 - a) kot posvetovalen in posredovalen organ;
 - b) s tem, da skrbi za pravno varstvo družinskih članov alkoholikov, zlasti otrok
 - c) za zdravljenje alkoholikov;
 4. zbira alkoholno in protialkoholno statistiko;
 5. posreduje med protialkoholnimi organizacijami in vlado.

§ 3.

Organi protialkoholnega oddelka smejo v nujnih primerih (na primer ako se proizvajajo ali prodajajo zdravju škodljive pijače, pri prestopkih zoper policijske odredbe itd.) na licu mesta izdati primerne

odločbe, ki stopijo takoj v veljavo. Zoper te odločbe se stranka lahko pritoži na pristojno politično oblast. Priziv nima odločilne moči.

Prestopki zoper take odločbe se smatrajo za obteževalne okolnosti pri odmeri kazni, ki je določena za prestopke, zoper katere so te odločbe naperjene.

§ 4.

Ta naredba stopi takoj v veljavo.

V Ljubljani, dne 10. aprila 1919.

Boj prostituciji in spolnim boleznim.

Po odpravi takozvane tolerančne hiše je na željo društva zdravnikov deželna vlada sklicala anketo, ki naj bi se pečala z vprašanjem prostitucije in spolnih bolezni. Anketa je imela dosedaj tri seje. Ko bodo sklepi gotovi, bodo tudi na primeren način objavljeni. Javnost pa bi utegnulo že zdaj malo zanimati, v kaki smeri se je razvijal potek teh posvetovanj.

Vprašanje prostitucije in spolnih bolezni je velekakovalno. Vse moderne države se s tem vprašanjem pečajo. Če je bilo to vprašanje pereče že pred vojsko, koliko bolj mora biti to zdaj, ko so se žalostne posledice vojne korupcije razmnožile in raznesle po vseh deželah do hribovskih koč, kjer teh reči doslej sploh niso ali vsaj ne mnogo poznali. Tudi v Zagrebu se je razpisala podobna anketa.

Natančnejši pogled v seksualno življenje nudi silno žalostno sliko. Površen opazovalec ni sluti ne more, kako na široko se raztezajo in globoko segajo ostudne mlake seksualnih zablod.

Vprašanje prostitucije je zdravstveno, npravno in socialno. Zato so se ankete udeležili zdravniki, moralisti in sociologi. Željeti bi bilo le, da bi bili tudi vzgojitelji še bolj zastopani. Vprašanje je sila obsežno in zahteva dokaj študija. Razprave

so bile temeljite in zanimive. Mnogo praktičnih misli in predlogov je bilo izrečenih.

V prvi seji je anketa po temeljitem razgovoru prišla soglasno do sklepa, da so takozvane tolerančne hiše ne le protizakonite in nemoralne, marveč tudi ne dosegaajo svojega namena, ki naj bi bil omejitve spolnih bolezni. Anketa je torej odpravila te zloglasne naprave z odobravanjem na znanje vzela.

Seveda pa bi bila razpustitev teh hiš zelo pomanjkljivo delo, ko bi se prostitucija ne preganjala in preprečevala tudi drugod z vsemi dovoljimi sredstvi. V lokalnem oziru je treba ločiti prostitucijo: v prostitucijo po zasebnih stanovanjih, po hotelih, gostilnah ter po ulicah in v prostitucijo po očitnih krajih.

Vzroki moderne zablode so sila mnogovrstni, zato morajo biti tudi sredstva proti temu mnogovrstna. Splošno pa trde zdravniki, da ima 80—90 odstotkov te vrste grehov na vesti alkohol. Vprašanje prostitucije je torej v najtesnejši zvezi z alkoholnim vprašanjem in gostilniškim življenjem. Dokler bo zato tako število brezpotrebni gostilni osrečevalo našo domovino kakor zdaj, ne pridemo ven iz moralne mlakuže. Ne kak zastopnik krščanske morale, ampak zastopnik socialne demokracije je v anketi ostro bičal razne plesne in plesne šole, ki so večkrat šole nemoralnosti, ter društva, katerih skoro edini namen je prirejanje veselice.

Sredstva zoper prostitucijo in spolne bolezni so socialna, vzgojna, juridična in medicinska. Vsak spolno bolni se mora javiti in zdraviti. Odpraviti se mora dvojna morala; ne samo ženska, tudi moški, ki se zasači pri nepoštenem dejanju, se mora kaznovati. Dekle iz dežele, ki se zaloti pri nečastnem občevanju, se naznani doma staršem. Nedostojni napisi po vseh javnih prostorih, po straniščih gostiln se morajo tako izbrisati. Več teh in podobnih sklepov se je začelo že izvrševati. Policija ljubljanske stopa na prste nesramnosti in nesramnežem.

Ne zadostuje pa samo strogo policijsko postopanje proti zablodencem, marveč treba je tudi vzgoje, treba je ljubečega srca in materinske roke tem sirotam. Zato je želiti, da se zasnuje kroček dobrosrčnih dam, katere bi se hotele posvetiti skrbi za padla dekleta, ali za take, ki so v nevarnosti, da padejo. To bo veliko materinsko delo. In ne dvomimo, da se bo dobilo potrebno število požrtvovalnih dam, ki se ne bodo ustrašile te težke, a zelo hvaležne naloge. Potrebna bi bila tudi prostovoljna kolodvorska ženska straža za dekleta, ki prihajajo v mesto po železnici, pa lahko zaidejo v roke pohotnežem.

Krvavo pa pogrešamo na Slovenskem zavoda, poboljševalnice za take reve. Imamo sicer žensko kaznilnico. A te sirote potrebujejo nekaj drugega, kakor kaznilnico; le kot nepoboljšljive bi spadale v kaznilnico. Takih zavodov nam v Jugoslaviji zelo manjka. Ravnoakar se snuje poboljševalnica za manje sprijene deklice, kakor je salezijski zavod za dečke; a tudi to ni tisto, kar je potrebno za te vrste dekleta, kakršne imamo v mislih.

Prav bi bilo, da bi se vsa pošteno misleča javnost začela bolj zanimati za ta žalostni pojav prostitucije, ki se pred javnostjo sicer skriva, a na skrivnem z grozoto živi, kuži in kvari naš rod. Tudi po deželi se po kakih zakonitih brlogih pase ta kuga in treba bi ji bilo obračati več pozornosti.

Na stražo, jugoslovanski rod, da ohranimo naš narod fizično in moralno zdrav!

Mirovna pogodba Nemški Rusiji izročena.

LDU Lyon, 3. junija. (Brezžično.) Včeraj popoldne je bil v gradu St. Germain avstrijskim delegatom izročen prvi del mirovne pogodbe. Navzoči zastopniki zavezniških in asociiranih držav so zavzema svoje prostore v istem razporedu, kako v Versaillesu. Med Wilsonom in Lloy Georgeom je sedel Clemenceau. Zastopa ne so bile vse države, ki so napovedal Avstriji vojno. Navzoč je bil tudi marš Foch. Ko so vstopili avstrijski pooblaščenca, je imel Clemenceau nagovor nanje. Omenil je, da vsebuje besedilo mirovne pogodbe nastopne točke: uvod, zveza n rodov, avstrijske meje, politične klavzule glede države SHS in Čehoslovaške, politične klavzule, nanašajoče se na razne evropske države, varstvo manjšin, splošne določbe za varstvo Avstrije zunaj Evrope, pomorske in zračne klavzule, postopanje za vojniimi ujetniki, varstvo vojaških grobišč, gospodarske določbe, uredite zračne plošbe, pristanišča, vodne ceste in železnice, določbe glede delavske zakonodaje in razne druge klavzule. Razen tu naštetih določb bodo izročili avstrijskim delegatom tudi besedilo političnih klavzul glede Italije, besedilo finančnih klavzul, določbe, ki se nanašajo na obnovo in odškodnino ter vojaških klavzul. Avstrijskim delegatom bodo dovolili 15. neven rok, da formulirajo svoje pripombe k mirovni pogodbi, ki jih bodo morali predložiti pisмено, ker ustnih pogajanj ne bo. Nagovor Clemenceauja so prevedli na angleški, francoski, italijanski in nemški jezik. —

LISTEK.

Leonid Andrejev:

Na postaji.

Bila je rana pomlad, ko sem se pripeljal na letovišče in po potih je še ležalo temno listje prošlega leta. Nikogar ni bilo z menoj; sam sem brodil med praznimi vilami, njih okna so odsevala v aprilskem solncu; hodil sem po prostornih svetlih terasah in ugibal, kdo da živi tukaj pod zelenimi šotori brez in hrastov.

Večkrat sem hodil na postajo h prihodu osebnih vlakov. Nikogar nisem pričakoval in nihče me ni imel obiskati; toda te železne velikane ljubim, kadar vihrajo mimo mene, se zibljejo v ramah in se majo na tračnicah od ogromne teže in sile, in neso neznane, pa vendar drage mi ljudi v daljavo. Zde se mi živi in nenavadni; v njihovi hitrosti vidim ogromnost zemlje in silo človeka, in kadar kriče ukazujoče in svobodno, si mislim: tako kriče tudi v Ameriki in v Aziji in v razpaljeni Afriki. Postaja je bila majhna, z dvema stranski-ma tiroma; ko je osebni vlak odšel, je postalo tiho in zapuščeno; gozd in žareče solnce sta obvladovala nizki peron in prazne tere in sta jih preplavljala v tišino in svetlobo. Na stranskem tiru so stopicale pod praznim, dremaočim vagonom kure

in brskale krog železnih koles; ko sem gledal njihovo mirno, pridno opravilo, nisem mogel verjeti, da obstoja nekje Amerika, Azija in razpaljena Afrika... V prvem tednu sem spoznal vse prebivalce tega gnezda in kakor znanca pozdravljal stražnike v modrih bluzah in molčeče premikače s temnimi obrazi in z medenimi, bleščečimi trobentami.

Vsaki dan sem videl na postaji žandarja. Bil je to zdrav, krepak fant, kakor vsi žandarji; imel je široka pleča, utesnjena v modro uniformo, ogromne roke in mlad obraz, na katerem je še pogledovala modrooka vaška naivnost skozi surovo, važno dostojanstvenost. V začetku me je nezaupno mračno preiskoval z očmi, delal nedostopno strogo, nepopustljiv obraz in ko je šel mimo mene, so njegove ostroge žvenketale rezko in zgovorno. Kmalu se me je privadil, kot se je bil privadil teh stebrov, ki so podpirali streho perona, kot se je bil privadil praznih tirov in zapuščenega vagona, pod katerim brskajo kure. V takih tihih gnezdih se človek vsemu hitro privadi. In ko me ni več opazal, sem videl, da je temu človeku dolgčas, dolgčas, kakor malokomur na svetu. Dolgčas od postaje, ki se je je naveličal, dolgčas radi pomanjkanja misli, dolgčas radi brezdelja, ki požira človeške sile, dolgčas, ker je bil osamljen. Njegova duša je živela od kršenja redu, a na ti majčkani postaji ni nihče kršil redu in vsakokrat, ko je odhial

osebni vlak, ne da bi se bilo kaj zgodilo, je izražal žandarjev obraz nejevoljo in užaljenost razočaranega človeka. Par minut je stal neodločno na mestu, potem pa je brez določenega cilja leno odšel na drugi konec perona. Med potjo se je za trenutek ustavil pred babo, ki je čakala na vlak; toda baba je bila, kakor so pač babe, in žandar se je namršil in stopil dalje. Potem se je leno usedel, kakor razkuhan, in bilo je čutili, kako mehke in lene so njegove dela nevajene roke pod uniformo, kako v mučni utrujenosti brezdelja trpi celo njegovo krepko, za delo ustvarjeno telo. Mi se dolgočasimo samo z glavo, on pa se je dolgočasil ves, skozinsko, od nog do glave: dolgočasila se je njegova kapa, ki je bila v brezciljnem junaštvu nagnjena na stran, dolgočasila se so ostroge in so žvenketale neubrano, raztrgano, kakor gluhe. Potem je začel zehati. In kako ti je zehal! Njegova usta so se skrivila, se razklala od enega ušesa do drugega, se širila, rasla, požirala ves obraz; zdela se mi je: še sekundo — pa bomo lahko videli skozi to rastočo odprtino prav do njegovega drobovja, ki je nabito s kašo in mastno juho. Kako ti je zehal!

Hitro sem odšel, a grdo zehanje je tudi moja lica še dolgo raztegovalo in v solznih očeh se mi je lomilo drevje in skakalo.

Nekoč so izkrcali iz poštnega vlaka podotnika brez vozneega listka in to je bil

praznik za zehajočega žandarja. Vzdrnil se je, ostroge so zažvenketale razločno in kruto, obraz je postal pazen in hudoben, — toda sreča je bila kratka. Popotnik je plačal denar in se je preklinjaje hitro vrnil v vagon; za njim pa so raztreseno in žalostno žvenkljala kovinska kolesca ostrog in nad njimi se je trudno majalo telo.

Vselej, ko je začel zehati, me je bilo groza in bal sem se, da zgrabi nekoga.

Ze par dni so delali delavci na postaji in čistili prostor; ko sem se vrnil iz mesta, kjer sem bil ostal dva dni, so polagali zidarji tretjo vrsto opeke: zidali so novo kameno postajo. Zidarjev je bilo mnogo, delali so hitro in spretno in bilo je prijetno in čudno gledati, kako je rasla iz tal ravna in gladka stena. Zalili so s cementom vrsto, nanjo pa polagali novo. Uporabljali so opeko po njenih razmerih, jo polagali enkrat vzdolž, enkrat počez, obsekavali ogle in primerjali. Premišljevali so in pot njihovih misli je bila jasna, jasna njihova naloga; — to je delalo delo zanimivo in prijetno za oči. Z naslodo sem jih opazoval, ko je zadonel poleg mene dostojanstven glas:

— Slišiš! Kako ti je že ime! Tista ne bo prava!

To je rekel žandar. Nagnil se je preko železne mreže, ki je ločila asfaltni peron od delavcev, pokazal s prstom opeko in trdovratno zahteval:

Nato je mr. Dutasta izročil besedilo mirovnih pogojev kancelarju dr. Rennerju, ki je vstal in prečital daljši nagovor v francoskem jeziku.

GOVOR DR. RENNERJA.

Kancelar dr. Renner je izvajal med drugim: Narodi Avstrije so v nesreči dolgo čakali konca napetosti in negotovosti glede na njih usodo. Hrepeneli smo po odločitvi, zakaj šlo je za to, da zadobi naša hudo izkušana dežela vendar enkrat mir in da dobimo priložnost, pred tem vzvišenim sodnim dvorom, največjo avtoriteto sveta, izjaviti, kaj je naša dežela in s katerimi pogoji moremo upati, da ustvarimo eksistenčno možnost za samostojno državo. Donavske monarhije, proti kateri so se bojevale aliirane in asociirane velesile in s katero so sklenile premirje, te monarhije ni več. 12. november l. 1918. se more smatrati za dan konca. Od tega dne ni bilo nobene monarhije več, nobene silne oblasti, ki bi jo mogla tretji, od tega dne ni bilo nobenega usodepolnega dualizma več, niti avstrijske, niti ogrske vlade, nobene armade in nobenega ustroja, ki bi razpolagal z javno silo. Ostalo je le 8 narodov brez javne organizacije. Oni so ustanovili čez noč svoje parlamente, svoje vlade, svoje armade, skratka svoje neodvisne države, prav tako, kakor so oživele le druge narodne države ali nove republike. Zaraditega se ti narodi in njih državne tvorbe ne smatrajo za pravne naslednike bivše monarhije. Prav iz te točke pa izvira ono protislovje, zaradi katerega moramo največ trpeti in ki ga je treba pred tem visokim zborom pojasniti.

Obveznosti novih držav.

Po razboritem izreku, ki ga je izustil pred kratkim predsednik konference, nikakor ne zadostuje izprememba politične vladne oblike ali izprememba vodilnih oseb, da bi narod oprostilo prevzetih dolžnosti. To upravičuje sklep, da morajo biti vsa ozemlja bivše monarhije in njeni narodi odgovorni za posledice vojne, ki jo jim je vsilila prejšnja skupna vlada. Del strašne dedščine teži nas kakor tudi druge narode, ki so se razvili na ozemlju bivšega propalega avstro-ogrškega cesarstva: dedščina vojne, dedščina onemoglosti, dedščina jako težkih ekonomskih obveznosti. Nova nemško-avstrijska republika se je oprostila vseh imperialističnih aspiracij, ki so bile tako usodne bivši monarhiji. Iznebila se je enkrat za vselej vseh reakcionarnih tradicij, ki so naredile staro monarhijo za ječo njenih narodov, žalibog pa je nesrečna žrtev strašnega zločina iz leta 1914., zločina, ki ga je doprinesla prejšnja vlada, ne pa narod.

Likvidacija Avstro-Ogrske.

Vse nasledstvene države so si pod solncem narodnega prava ustanovile eksistenco šele potem, ko so bile ustavljene sovražnosti. Avstrijska republika v svoji sedanji obliki ni nikdar napovedala nobene vojne in ni z mednarodnega vidika v razmerju k zapadnim velesilam nikdar zavzemala stališče vojujoče se velesile. Nemško-avstrijska republika se brezdvomno tudi ni nikdar bojevala z nacionalnimi državami. Nasprotno: na Dunaju so se ustanovile razne komisije nasledstvenih držav, da v medsebojnem sporazumu uveljavijo in urede vse svoje pravice proti Nemški Avstriji. Zdej ne gre za to, da bi se sklenil mir, temveč gre za likvidacijo prejšnje skupnosti in za ureditev bodočih razmer ob intervenciji in jamstvu velesil. Navzlic temu igrajo te

sile sedaj, ko jim stojimo v Parizu nasproti, čisto drugačno vlogo glede svojih obveznosti. Pričakujemo, da se pojasni to protislovje na mirovni konferenci. Mi stojimo pred Vami kot del premagane in propadlega cesarstva, pripravljeni trpeti posledice, izhajajoče iz naših razmer do aliiranih sil.

Samoodločba Nemške Avstrije.

V svesti smo si, da je naša usoda v Vaših rokah. Nadejamo se in verujemo, da nam svetovna vest ne bo odrekala in kratila neodstopne pravice do samoodločbe, ki so jo asociirane sile vsekar proglašale za smoter svoje vojne zoper habsburško in hohenzollernsko monarhijo, pravice, ki so jo naši narodi v zaupanju do načel, priznanih po aliiranih državah, sprejeli za temelj svojim novim ustavam. Nadejamo se, da nas razsodnost sveta ne zapusti in da tudi ne dopusti našega gospodarstvenega pogubljenja.

Gospodarsko uničenje Nemške Avstrije.

Uničenje gospodarstvene enotnosti bivše monarhije in ločitev naše gorske dežele od vseh prirodnih življenjskih virov nam je v zadnjih šestih mesecih povzročila tako pomanjkanje, ki je mnogo hujsje, nego je bilo za vojne. Zahvaliti se moramo samo velikodušni pomoči velesil, da nismo poginili od gladi. Toda vse te dni nesreče je ostalo naše ljudstvo disciplinirano.

Nemške laži.

Nikjer ni bilo nobenih večjih nemirov, in naša država ni začela nobene vojaške akcije zoper svoje sosedje, ako tudi so sosedje zasedli dve petini bivše skupne države. Nemško-avstrijska država je dokazala svojo možnost, biti zavetje mirnemu in organiziranemu socialnemu razvoju v Srednji Evropi. To naziranje naše republike naj omogoči naši državi ustanovitev gospodarstvene eksistence. Vemo, da moramo iz Vaših rok dobiti mir, iz rok zmagovalcev. Trdno smo odločeni, vestno preudariti vsak predlog in vsak Vaš navet. Zlasti pa želimo natančno poučiti Vas o razmerah v naši državi in Vam obrazložiti glavne pogoje za možnost eksistence.

Mile prošnje.

Doslej ste imeli le priliko, z malimi izjemami, poslušati samo naše sosedje, sedaj pa prosimo, da slišite tudi nas in da nastopite kot razsodniki, kot razsodniki večjega sveta, ki ima odločiti usodo manjšega sveta. Prosimo za odločitev, ki nam zagotavlja našo narodno, politično in ekonomsko eksistenco med našimi nespornimi mejami in ki nam zagotavlja narodno svobodo in civilizacijo v zvezi narodov.

OBSEG NEMŠKE AVSTRIJE.

LDU. Maribor, 3. junija. »Marburger Zeitung« prinaša po Reuterjevem uradu izvešek iz mirovne pogodbe, ki je bila izročena nemško-avstrijskim delegatom včeraj 2. junija. List pristavlja, da v tej pogodbi še manjkajo vojaške odškodnine, finančne klavzule in klavzule o mejah. Nemška Avstrija bo štela 6 milijonov prebivalcev in obsegala 50 do 60.000 kvadratnih milj. Meja proti Čehoslovaški je večinoma stara meja, ki je delila Gorenjo in Nižjo Avstrijo od Češke in Moravske. Češki in moravski Nemci pripadejo torej čehoslovaški državi. Južna meja Nemške Avstrije z Italijo in Jugoslavijo se določa natančneje pozneje. Toliko pa je že sedaj določeno: meja gre na severovzhodu tik od Pliberka in prekorači Dravo severno od Laboda; od tam gre severno od Drave tako, da pripadeta Ju-

Ko sem prižgal cigareto, sem neprevidno popraskal z vžgalico in žandar se je prestrašeno okrenil. Trenutek me je gledal ves zmeden; — nenadoma pa se je njegov mladi obraz razjasnil v proseč, zapuljiv in laskav smehljaj. Hipoma pa je postal zopet nedostopen in strog in roka je segla k redkim brčicam; — v njej, prav v ti roki, je tičala še nesrečna opeka. In videl sem, kako silno se sramuje te opeke in svojega neprostoovoljnega izdajalskega smehljaja. Najbrže ni znal porudeti, sicer bi zardel kakor opeka, ki je še vedno onemoglo ležala v njegovi dlani.

Steno so postavili do polovice in ne vidiš več, kaj delajo na svojih odrih spretni zidarji. Žandar se zopet maje po peronu in zeha; kadar gre mimo mene, se obrne v stran in vidim, da ga je sram; — sovraži me. Jaz pa gledam njegove silne roke, ki vello plešejo v rokavih, njegove leno žvenljajoče ostroke in povešeno sabljo. Zdi se mi, da je vse neresnično; da v nožnici ni sablje, s katero lahko koga posekaš, in da v onem usnju ni revolverja, s katerim lahko ustreliš ali ubiješ človeka. In uniforma — tudi ta je neresnična; kar tako, nalašč je oblečena nekaka čudna maškarada pri bellem dnevu, v resničnem aprilskem solncu, med priprostimi delavnimi ljudmi in trudečimi se kurami, ki zbirajo zrnje pod dremajočim vagonom.

Toda časih... časih me preleti groza za nekoga. Malo preveč se dolgočasi.

goslaviji Maribor in Radgona, in dosega potem madžarsko mejo ravno severno od Radgone.

NEMCI OGORČENI.

LDU. Dunaj, 3. junija. (ČTU.) Vsi tukajšnji listi priobčujejo kratke komentarje o mirovnih pogojih za Nemško Avstrijo. Članki so sestavljeni v zelo razburjenem in ogorčenem tonu in imajo deloma naravnost obupne nadpise. More se reči, da vse časopise brez izjeme odklanja take pogoje. Ogorčenost je največja radi odstopitve ozemlja na Koroškem in Južne Štajerske, radi varstva manjšin v Nemški Avstriji ter prevare Allizeja. V vladnih krogih, kakor tudi v narodni skupščini vlada največja poparjenost.

Osvoboditev Koroške.

Povelje generala Jankoviča.

Ljubljanski dopisni urad poroča: Poveljnik četrte armije, general Božo Jankovič, je dal našim četam pred ofenzivo na koroški fronti objaviti nastopno povelje:

Junaki Avstrijski Nemci, dedni sovražniki Slovanov sploh, zlasti pa našega naroda in naše domovine, so se predrznili tik pred sklepom splošnega miru samovoljno in nasilno vpasti v naše kraje, v našo strpinčeno in s težkimi žrtvami osvobojeno domovino z namero, da jo iznova zasedejo in pokore.

Čast in veliki ugled našega, širom vsega sveta proslavljenega, zmagovalnega orožja ne more in noče trpeti takega nasilja naših sovražnikov!

Sveta dolžnost do našega naroda in naše domovine nam nalaga, da preženemo zakletega sovražnika čimprej iz naše domovine in da neusmiljeno kaznujemo njegovo predrznost.

Uverjen, da ste vedno pripravljeni na vse napore in svest si vaše požrtvovalnosti za blaginjo in svobodo naroda in domovine, zapovedujem, da se sovražne čete v koroških krajih s silo napadejo in z božjo pomočjo preženete iz naše domovine in da se naš narod in naša domovina osvobodita sovražnika.

V tej ofenzivi bom stalno z vami in vas bom osebno podpiral z vsemi močmi, da premagamo sovražnika. Zato, junaki, v božjem imenu hrabro in pogumno naprej, naprej!

Nemška poročila.

»Marburger Zeitung« od 3. t. m. poroča:

Celovec, 2. junija. Dopisni urad koroškega deželnega odbora poroča uradno: Položaj dne 31. maja ob 8. uri zjutraj: V Labudski dolini se vršijo vzhodno in južno od Sv. Pavla boji z menjajočim se uspehom. Dravski most južno od Velikovca in železniški most čez Dravo pri Kamnu smo porušili. Noč je potekla mirno.

Položaj 1. junija ob 8. uri zjutraj: Sovražni artiljerijski napad na Anin most. — Med cesto v Sv. Pavel in obmejnim vrhovi ter vzhodno od teh začeti sovražni napad smo severno od Etne vasi zavrnili. Sovražne oddelke, ki so južno od št. Miklavža prekoračili Dravo, smo potisnili nazaj na južni breg.

Položaj ob 12. uri 30 minut: Nespremenjen. Naš parlamentar se je vrnil. Poveljstvo SHS je izjavilo, da je pripravljeno se pogajati, vendar se bodo sovražnosti ustavile šele po končanih pogajanjih. Naši odposlanci odpotujejo danes v Kranj. Pogoji nam do sedaj niso bili naznanjeni.

Koroška deželna vlada na begu.

Maribor, 3. junija. Nemški listi poročajo, da je koroška deželna vlada pred dnevi najprvo pobegnila iz Celovca v Beljak in odtod v Špital na Dravi. Kakor poročajo nemški listi, Nemci ne bodo branili Celovca in ga bodo brez boja pustili Jugoslovanom.

Država SHS.

Iz Budanj

v zasadenem ozemlju smo prejeli dopis, ki nam razkriva ne ravno razveseljive strani laške okupacije; stvari so skoraj neverjetne, a v dopisu toliko podprte z imeni in dokazi, da bo brezdvomno res, da so se nekatera slovenska dekleta spozbala pod terorjem italijanskega vojaštva tako daleč, kot se to ni zgodilo tedaj, ko so avstrijske čete preplavljale naše kraje. Mi za danes ne bomo imenovali imen, dasi jih imamo pri rokah in razpolagamo z njimi vsak čas. To naj bo v resen opomin vsem prizadetim, ki delajo sramoto vsem ostalim bratom, ki se tako junaško in krepko držijo in branijo svojo narodno čast in ponos v besedi in misli. Slovesa teh ljudi naj bi nihče ne blatil s svojim obnašanjem. Slučaji res niso pogosti, in to je edino razveseljivo za nas. Tudi o nekaterih moških osebah trdijo, da s svojo lahkomišelnostjo in z neprevidnimi izjavami podpirajo tuje težnje in tako škodujejo svojemu slovenskemu imenu. Tudi imena teh imamo na razpolago. Po-

mislili naj bi, da zadnja odločitev še ni padla in da s svojim ravnanjem stvari le škodujejo, kakor škodujejo tudi sebi, če se položaj izprevrže. O tem pa nihče izmed nas ne dvomi.

Italijanska krvoločnost.

LDU Split, 2. junija. (LDU) Iz Šibenika poročajo: Predsinočnim okoli 23. je dal italijanski polkovnik Cappone poklicati pred se približno 30 najuglednejših šibeniških Jugoslovanov. Rekel jim je, da Jugoslavani preveč izzivajo po mestu in da so oni zakrivali zadnje izgrede. Dejal je izrecno, da je neka gospa stopila pred »ardito« ter mu jela pred nosom mahati z ameriškansko zastavo, arditu da je slabo naredil, ker je ni prebodel. Dalje je izjavil pozvanim, da jih bo smatral za odgovorne za vsak nered, ki bi se še primeril, in da jih bo interniral. Naposled je dejal: »Ta zemlja je Italija! Mi smo jo osvojili z milijardami svojega denarja in s potoki svoje krvi, odločeni smo, uničiti vse one, ki se nam protivijo!« Na opazko, da konferenca še ni končoveljavno odločila o pripadnosti Šibenika, je odgovoril polkovnik: »Tod okoli imamo 40 tisoč vojakov, med njimi tudi precej arditov, ki so še vedno željni krvi. Ako bi mi morali res kdaj zapustiti te kraje, jih bomo prej popolnoma uničili in zravnali z zemljo.« Nato jih je odpustil.

Porenska republika.

LDU. Lyon, 3. junija. (Brezlično.) Povodom proglašenja porenske republike v Nasovu, na Hesenskem in v Palatinatu so objavili v vseh mestih teh pokrajin nastopni oklic: »Ustanovila se je Porenska republika, ki bo spadala k Nemčiji, dokler bo ta ostala miroljubna republika, in ki obsega obrenske pokrajine Nasova, Hesenske in Palatinata. Ustanovitev te države temelji na nastopnih določbah: 1. Meje ostanejo neizpremenjene ter obsegajo tudi kneževino Birkenfeld. 2. Eventualne izpremembe mej so dopustne samo, ako soglašajo s tem vse interesirane države. Tako soglasje se dožene potom ljudskega glasovanja. Začasno vodijo vladne posle Porenske republike podpisani ljudski zastopniki. Volitve za Porensko skupščino se bodo izvršile, čimprej bo mogoče, na podlagi volilnega reda, ki velja za nemško narodno skupščino. Sedež bodoče vlade v Porenju in narodne skupščine bo Koblenz, dočim je sedež provizorne vlade Wiesbaden. Pokrajinske in občinske oblasti poslujejo začasno dalje. Provizorna vlada nadomešča dosedanjo osrednjo kakor tudi prusko, oziroma hesko ali bavarsko vlado. — Živela porenska republika! Achen, Mainz, Speyer, Wiesbaden, dne 1. junija 1919. Izvrševalni komite za Porenje.

Delavski dan.

Srebrna obletnica slov. kršč. soc. delavstva se proslavi 15. rožnika 1919 z romanjem na Šmarno goro. Tam je rajni oče jugoslovanskih krščanskih delavcev in delavk pod okriljem Marije Pomočnice pred 25 leti položil temelj njihovi organizaciji. Srebrna obletnica se proslavi takole:

Sobota 14. rožnika 1919

je namenjen spominu rajnih somišljenikov posebno dr. Kreku.

a) Ob pol 6. uri zjutraj sv. maša za dušnico za vse rajne člane naše delavske organizacije in za očeta dr. Kreka v ljubljanski župni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani.

b) Ob 6. uri zvečer poklonitev in molitev na gomili dr. Kreka na pokopališču pri Sv. Križu; Orli tvorijo častno stražo 10 minutni govor; petje; molitve.

Nedelja 15. rožnika 1919. Romanje na Šmarno goro.

a) Ob pol 9. uri slovesno cerkveno opravilo.

b) Po sv. maši pred cerkvijo Marije Čudodelnice I. slovesni ljudski tabor.

c) Občni zbor za delegate Jugoslovanske Strokovne Zveze v mežnariji, I. nadstropje.

č) II. slavnostni tabor in veselica pri Žibertu pod Goro, tam, kjer je pred 25 leti prvič zadihala organizacija našega delavstva.

K slavlju sta povabljeni, da govorita, ministra dr. Korošec in Gostinčar.

Udeležite se slavlja, posebno romanja k Mariji Čudodelnici na Šmarni gori. Pripeljite s seboj svoje prijatelje in znance. Molite za prospeh naše delavske organizacije in za pokoj rajnih naših somišljenikov in za rajnega očeta dr. Kreka.

Vsem udeležencem delavskega tabora na Šmarni gori, dne 15. junija t. l. je južna železnica znižala vožnjo za 50 odstotkov. Pravico do vožnje imajo udeleženci, ki se lahko izkažejo z izkaznicami, ki jih Jugoslovanska Strokovna Zveza posebej v ta namen izda. Vse skupine, društva in posamezniki, naj nam naznanijo število ude-

ležencev do nedelje, dne 8. junija najkasneje do 9. junija t. l., da pravčasno natančno železniški uravi, koliko voz bo treba pripraviti. Izkaznice pošlje Jugoslovanska Stokovna Zveza takoj, ko zve za natančno število. Natančne informacije se dobe v pisarni.

Jugoslovanska Stokovna Zveza
v Ljubljani.

Politične novice.

Seja vodstva Jugoslovanske Kmečke Zveze. Odbor Jugoslovanske Kmečke Zveze je sklenil v zadnji seji, da se vrši seja vodstva Jug. Kmečke Zveze na binkoštni ponedeljek, 9. junija ob pol 11. v dvorani Rokodelskega doma. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva, organizacija in agitacija. 2. Poročilo načelstva o političnem položaju. 3. Vprašanje agrarne reforme. 4. Zavarovalnica za živino. 5. Zavarovanje (gl. Pravila str. 3, točka 9). 6. Slučajnosti. Seja vodstva naj se udeležijo v prvi vrsti vsi odbori okr. K. Z. Pričakujemo zanesljive udeležbe K. Z. Ivan Brodar, poslanec, t. č. predsednik J. K. Z.

Dogodki na Koroškem in mirovna pogodba. Novinski odsek v Zagrebu poroča, da pišejo pariški časopisi, da je četverica z oziroma na zadnje dogodke na Koroškem revidirala mirovno pogodbo z Nemško Avstrijo.

Habsburška likvidacija. »Journal des Debats« od 27. m. m. prinaša uvodnik pod gornjim naslovom. Uvodoma se obraca proti počasnemu delovanju mirovne konference in nadaljuje: »Da se razpravlja z novo Avstrijo, nikakor ni potrebno, da se zavezniki preje sporazumejo o vseh vprašanih habsburškega teritorija in finančnih težavah. Nova Avstrija in Mažarska nista dedinji Habsburžanov. Nova Avstrija je poklicana, da tvori samostojno državo, katere mednarodni odnosi se morajo urediti. Zato je pa samo potrebno, da ji določi mirovna konferenca meje in finančne obveznosti ter jo prisili, da bo priznala vse bodoče odločitve mirovne konference glede habsburške monarhije. Kar se tiče finančnih vprašanj, se je o tem mnogo razpravljalo zadnje dni. Nihče nima namena, kot se je zatrjevalo, naprtiti cele teže vojnih dolgov novi Avstriji in Ogrski. Ti dve državi bosta uredili to vprašanje sami zase kakor bosta pač znali. Isto bo v drugih državah, ki so se ustanovile na habsburškem ozemlju. To je notranja zadeva, o kateri konferenci ni potreba razpravljati. Mi smo samo protestirali proti temu, da bi se ostalim državam določila gotova vsota habsburških vojnih dolgov, ki bi jo morale plačati. Odveč bi bilo, da bi se konferenca vmešavala v zadeve teh notranjih dolgov. K sreči branimo pri tem naše lastne interese, preden bi se nam sanjalo o onih dunajskih in peštanskih bančnikih, ki so posodili svoje premoženje Habsburžanom. Toda ravno to, da imajo francoske banke z dunajskimi in peštanskimi iste interese, je tem slabše zanje. Davno pred vojsko smo svarili francosko javnost pred bančnim sodelovanjem z ljudmi z Dunaja in Pešte, so krivci onih iz Berlina. Nismo prestali opozarjati na intrige germanskih finančnikov, ki so delali za račun njihove vlade. Bo li danes uporabila Francija svoj ugled za to, da bo priborila nazaj denar onim nepoboljšljivim Francozom, ki so zaupali svoj denar Bethmann-Hollwegu in grofu Berchtoldu? Ta denar je deloval pred in med vojsko proti nam. V ostalem ponavljamo, da se tu ne gre za stare dolgove dvojne monarhije, ki bodo razdeljeni med posamezne države bivše monarhije.«

Končno se peča »Journal des Debats« z avstrijsko mornarico ter pravi: »Zavezniki so pustili celo Nemčiji del trgovskega brodovja. Zakaj so potem zasegli celo avstrijsko brodovje, katerega del pripada Jugoslovanom, ki so ob primorju tudi od njega živeli? Zakaj so Italijani zasegli po premirju avstro-ogrsko trgovske ladje, ki so jih jugoslovanski lastniki poslali pred vstopom Italije v vojsko v italijanska pristanišča, da se odtegnejo avstrijskim oblastem?«

Irci za naše zahteve. Veliki irski list »Irish Times« piše: Ako se bodo priznale italijanske zahteve, bo več kot milijon Jugoslovanov došlo pod italijansko gospodstvo. Ne sme se pozabiti, da navedena Rusija ne bo pozabila svojih krvnih bratov na jugu. Italija bi lahko že sedaj s previdnostjo in dostojnim obnašanjem pridobila Jugoslovane zase. V nasprotnem slučaju pa bo samo nahujkala proti sebi male in velike narode.

Dnevne novice.

Iz pravosodne službe. Maks Črne, prvi državni pravdnik v Pulju, je pridružen višjemu državnemu pravdniku v Ljubljani. — Izstopil je iz državne službe sodnik dr. Stor v Mariboru. — V pravosodni službi se zadnje čase pojavlja veliko pomanjkanje moči. Mladi pravniki se

izogibajo sodne službe, ker je v njej veliko dela, primeroma malo plače in ne najugodnejše napredovanje. Sedanje izredne draginske razmere povzročajo, da so upravičeno nezadovoljni s svojim gmotnim položajem gospodje višjih sodniških mest. Službo izvršujejo vestno, toda v skrbi, da ne zalezejo v dolgove in v bedo, kar bi gotovo pravosodju ne koristilo.

Osebnost. Na podlagi uradnega potrdila ljubljanskega deželnega sodišča ugotavljamo, da je sodišče ustavilo preiskavo zoper Aleksandra Frank, o kateri smo svoječasnoro poročali, ker ni vzroka za nadaljnje postopanje.

Dolenjvas pri Ribnici. V nedeljo 1. junija se je slovesno otvorila novozgrajena cesta, ki se odcepi od glavne ceste Rakitna—Dolenjvas in vodi k farni cerkvi dolenjevaški. Kjer je bila prej težkouporna steza, je danes dovolj široka vožna cesta. V gospodarskem oziru kot tudi iz stališča olepšanja središča občine in župnije, je cesta važna.

Knjige in časopisi za mornarje. V Boki Kotorski se je pred kratkim ustanovila za moštvo vojne mornarice kraljevine SHS »Čitaonica mornarica«, v kateri se bodo shajali mornarji k zabavi in poučnim predavanjem. Pevski zbor že vrlo deluje, na razpolago dani prostori se opremljajo, in tudi z urejevanjem knjižnice se je pričelo. Pomena čitalnice in posebno dobre knjižnice za naše mornarje pač ni treba opisovati. Naša dolžnost je, da jih pri podjetju kolikor možgno podporamo. Ker je med mornarji sedaj pretežna množina Slovencev, v celi Boki Kotorski pa ni dobili slovenskega čtiva, se naproša slovenska javnost in vsa društva, da bi blagovolili darovati v ta namen knjige in časopise. Hvaležni bodejo mornarji za vsak dar. Darove ali obznanila, kje naj se prevzamejo, naj se obznanila poslati podpisnemu uradu. — Evidenčni urad za mornarico, Ljubljana, Dunajska cesta št. 31.

Sprejem v mornarico. Množe se slučajni, da se prosilci za sprejem v ratno mornarico kraljevine SHS podajo osebno v Zagreb ali Belgrad in tam ustmeno prednašajo svoje želje zahtevajoč, da jih mornarica tudi oskrbuje za čas tozadnega bivanja v navedenih mestih. Opozarjajo se vsi oni, kateri kanijo prositi za sprejem v mornarico, da se na ustmene prošnje ne bode več oziralo, oziroma prosilcev ne več sprejemalo. Vsaka oskrba ali povrnitev potnih stroškov je izključena. Oziralo se bode samo na pismene prošnje, in sicer samo na one, katere so bile vložene pri evidenčnem uradu za mornarico v Ljubljani. Naglašajo se končno, da je sprejem omejen le še na jako malo število prosilcev. — Evidenčni in informativni urad za mornarico v Ljubljani, Dunajska cesta 11.

Vrtoglav hitrost uradnega šimelna. Učitelji in učiteljice, ki so bili v zadnjem času premeščeni, niso dobili že več mesecev niti vinarja plače. Višji šolski svet jim je sicer poslal že davno plačilne dekrete, a denarja ni, ker se na merodajnem mestu izgovarjajo, da nimajo še vseh dokumentov v rokah. Upamo pa, da se pri priznani brzini, s katero stika uradni šimel po zaprašenih predalih vladnih miz, že tekom tega leta posreči poiskati te dokumente. Učitelji bodo pa ta čas gledali plačilne dekrete in se ob njih nasičevali.

Zvišanje brzojavnih pristojbin. Vsled odloka poštnega ministrstva se zvišajo pristojbina za navadne brzojavke za Nemško Avstrijo in Čehoslovaško pri besedi od 15 v na 18 v minimum od 2 K 50v na 3 K, za Švico od 45 v na 57 v minimum od 2 K 50 v na 3 K.

Voznik pobegnil. 24. maja je bil povoznemu eskadronu v Ljubljano pripeljan en par konj. Ker je voznik pobegnil, se ne ve, čegavi so konji in odkod da so. 1 konj od tega para, in sicer rujav skoplienc z rožico, na desni sprednji nogi bel svitek, 7 let star, 160 cm visok, je zaradi nahuhe nesposoben za vojaško službo. Gospodar tega konja naj ga pride nemudoma iskat, ker se mu krma zaračuni.

Opozorjamo na današnji manufakturnim trgovcem namenjeni inserat. — Zgubljeno. — Na cesti iz Kranja do Ljubljane je pretečeno nedeljo zgubil vozniški kočijsko blazino. Blazina je last dobredelnega zavoda na Rakovniku in se prosi, naj bi jo pošteni najditelj proti primerni nagradi vrnil naravnost zavodu ali pa oddal v Jugoslovanski tiskarni.

Ljubljanske novice.

Preki sod za begunce z bojišča se večeraj popoldne razglasil po mestnem magistratu na važnejših križiščih cest, v Spodnji Šiški in na Barju. Natančneje določila, oziroma pojasnila se razvidijo iz razglasa, ki je nabit na mestni hiši.

Pogreb črnogorskega junaka podporočnika Novakovića Radula je bil v torek, dne 3. rožnika 1918 z glavnega kolodvora na pokopališče k Sv. Križu. Poleg častniškega zbora, ki je spremlil

rajnika k pogrebu, smo opazili med pogrebci tudi župana dr. Tavčarja in magistrata, ravnatelja dr. M. Zarnika. Rajni junak, ki je bil rojen leta 1887., se je udeležil vseh balkanskih vojska za svobodo Jugoslovanov. Umrl je na posledicah napovov v vojskah.

Roditeljski večer. Dne 2. junija t. l. se je vršil na 1. mestni dekliški ljudski šoli pri sv. Jakobu v Ljubljani roditeljski večer. Predaval je šolski zdravnik g. dr. Mavricij Rus: »Vpliv alkohola na mladino«. Počastili so to predavanje s svojo navzočnostjo predsednik višjega šolskega sveta g. Fr. Vadnal, višji šolski nadzornik g. Fr. Gabršek, okr. šolski nadzornik g. Fr. Lavtizar, magistratni svetnik g. Evgen Lah, precej veliko število mater, nekaj očetov in učitelstvo. Ker šteje ta šola 1000 učenk, bi bilo pričakovati, da bo pohitelo še več mater ta večer v šolo. Jako lepo in poljudno je obravnaval g. doktor v 1½ urnem govoru najprej škodo in boleznih, ki nastanejo vsled uživanja alkoholnih pijač na organih človeškega telesa in to tudi pojasnil s slikami. Potem pa je zbrani množici pokazal tudi na slikah škodo in nesrečo v družini, kjer je mož alkoholik. Peljal jo je v duhu v blaznice in kaznilnice in konstatiral statistično, da je po 50 % blaznih le vsled tega, ker so sami zauživali alkoholne pijače ali pa so bili njih starši alkoholiki. Koliko hudodelstva povzroči pijanost, koliko važnih skrivnosti izda ravno pijanec! Z napeto pozornostjo je sledilo zbrano občinstvo lepim in poučnim izvajanjem g. zdravnika. Poudarjal je g. predavatelj, da nikakor ne stoji na tem stališču, da bi odrasel človek ne smel zmerno piti vina, ampak odločno je proti temu, da bi se otrokom do 18. ali 20. leta dala le kapljica opojnih pijač, zlasti ne ruma in konjaka v čaj. Jako imeniten zdravnik je dokazal, da izmed 61 otrok, ki niso nikdar dobili kapljice alkohola, je bilo 11 bolj slabo nadarjenih, med 57. otroci pa, ki so pili alkoholne pijače, je bilo le 9 normalno razvitih. Taki otroci, ki dobivajo alkohol, so mnogokrat bebeci, vedno pa jako malo nadarjeni. Silen trud imajo z njimi v šoli in doma, pa vse je zastonj, z učenjem ne pridejo naprej. Pri tej priliki bodi izrečena g. dr. Mavriciju Rusu prisrčna zahvala šolskega vodstva za ves trud, za lepo in prekoristno predavanje. Dal Bog, da bi rodilo obilo sadul!

Slomškova zveza. Literarni odsek ima sejo v sredo 4. t. m. ob 7. uri zvečer v društvenem lokalju. Predsednik naj priinese proračun za list.

Društvo slovenskih profesorjev je priredilo preteklo soboto na verandi hotela Union častni večer svojemu bivšemu večletnemu predsedniku g. profesorju dr. Žmavcu. Sedanji društveni predsednik prof. dr. Korun je po pozdravu v lepem številu došlih tovarišev orisal slavljenca kot človeka, učitelja in tovariša, nakar sta prof. dr. Debevec in Maselj deloma v resnih, deloma v šaljih besedah omenjala njegove zasluge, ki si jih je stekel kot predsednik DSP. Ko se je g. dr. Žmavc presrčno zahvalil za častno prireditve in laskave govore, se je razvila neprisliljena zabava, kateri je zgodnja policijska ura žalibog napravila prerani konec.

Orkestralno društvo »Glasbene Matice« ima redno skupno vajo v sredo, dne 4. t. m. točno ob 20. uri; prosim polnoštevilno. Za odbor: Dr. Ivan Karlin, t. č. načelnik.

Na 1. mestni deški ljudski šoli na Ledini se začne danes (v sredo) ob osmih zjutraj zopet redni pouk in jutri (v četrtek) pa tudi pouk na trgovski gremialni šoli. — Vodstvo I. m. d. lj. šole in trgovske gremialne šole.

Vožnja po Lattermanovem drevoredu prepovedana. Ker se v zadnjem času ponavljajo ovadne, da se občinstvo vozi s kolesi po Lattermanovem drevoredu, se občinstvo opozarja, da je vsaka vožnja po omenjenem drevoredu v smislu § 37 cestnega policijskega reda prepovedana. Prestopki se kaznujejo po naredbi z dne 20. 4. 1854 z globo do 200 K oziroma 14 dni zapora.

Prepoved točenja alkoholnih pijač vinjenim vojakom: Gostilničarje in kavarnarje se glasom odredbe komande mesta Ljubljane od 26. 5. 1919, št. 380 opozarja, da je točenje alkoholnih pijač vojakom, ki so že vinjeni ali katerim se pozna, da bi pri nadaljnjem vživanju alkohola postali vinjeni, prepovedano. Prestopki se bodo kaznovali po min. naredbi z dne 30. IX. 1857 do 200 K globo oziroma 14 dni zapora.

Najnovije.

ANGLEŠKA PRIZNALA KRALJESTVO SHS.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 3. junija. Včeraj je došlo oficijelno obvestilo, da je angleška vlada priznala kraljestvo SHS.

Belgrad, 3. jun. Angleški poslanik, Degra, je predvčerajšnjim predložil kraljevski vladi svoja pooblastila. Odslei bo

posloval kot akreditiven poslanik Velike Britanije v kraljestvu SHS.

MINISTRSKI SVET O ZUNANJEM POLOŽAJU.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 3. junija. Včeraj dopoldne je bil ministrski svet, ki mu je tudi prisostoval vojvoda Mišič. Posvetovanje se jutri nadaljuje. Kakor se zatrjuje v političnih krogih, razpravljajo v ministrskem svetu o važnih vprašanih naše zunanje politike.

IZ NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 3. junija. Tukaj se živahno komentira sobotni govor poslanca Marinovića v indemitetni razpravi. Posl. Marinovič je član demokratske stranke in je govoril za daljni obstanek koalicijske vlade. Z ozirom na to izgleda, da se Pribevič boji, da bo prej vržen iz ministrstva, preden se vrne Pašič iz Pariza. Trdi se, da minister dr. Fr. Poljak ne bo ostal dolgo minister za agrarno reformo.

DEMOKRATI IN RADIKALCI.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 3. junija. Pristaše demokratske stranke širijo, da prikrijejo razrovanost, ki se že dalje časa opaža v njihovem parlamentarnem klubu, vest, da sta med radikalci dve struji in sicer je prva za Pašiča, ki je za Veliko Srbijo, druga pa za Protića, ki je za Jugoslavijo. Klub radikalne stranke vse te vesti dementira.

ZAKON O DRŽAVLJANSTVU SHS.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 3. junija. Odsek za politične stvari je imei danes sejo v navzočnosti ministra za konstituanto, dr. Kramerja, ki je poročal o zakonskem predlogu za državljanstvo v kraljestvu SHS. Po razpravi se je zakonski načrt o državljanstvu sprejel.

ZA NARODNO ZDRAVJE.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 3. junija. Minister za narodno zdravje, dr. Krulj, je poslal pokrajinskim vladam načrt zakona o narodnem zdravju. Slovenski zdravniški zbor je načrt zavrnil kot nepopoln in sedanjemu času neprimeren. Čuje se, da so tudi hrvatski zdravniški sklenili, da se o tem načrtu ne more razpravljati, ker je prepovršen.

DOBAVE ZA SRBSKO VOJSKO.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 3. junija. Naše poslaništvo v Parizu je poslalo ministrstvu za zunanje stvari vse akte proti bivšemu svojemu tajniku Gluševiću, ki je bil zapleten v afero zaradi dobave platina. Obtožujejo se velike in ogromne sleparije pri trgovini z zdravili, vsled česar se bo uvedla sodna preiskava.

OTVORITEV ZAGREBSKE BORZE.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Zagreb, 3. junija. Zagrebska borza bo otvorjena jutri v sredo ob 11. uri dop. Za sedaj bo posloval samo borzni oddelek za promet z efekti in valutami.

IZGINULI MILIJONI.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Zagreb, 3. junija. Kakor javljajo iz Splita, je odšlo v Dubrovnik in Gruž več preiskovalnih sodnikov in detektivov radi izginulega blaga in blagajn v vrednosti več milijonov, ki ga je pustila za časa prevrata A. Pflanzler-Baltinova armada na poti iz Albanije v Dalmacijo. Kakor se čuje, so zapletene v afero razne ugledne osebe.

PROSLAVA SKERLIČA IN KRANJCEVIČA.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Sarajevo, 3. junija. Predvčerajšnjim sta v dvorani častniškega doma priredili novinarsko društvo in društvo jugoslovanskih žen svečanostno akademijo v spomin narodno-kulturnima delavcema Skerliču in Kranjčeviću.

ČRNE KOZE V ZAGREBU.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Zagreb, 3. junija. V zadnjem tednu je obolelo 14 oseb na črnih kozah. Bolezen se širi in zna imeti usodepolne posledice, ako se ne ukrenejo takoj potrebne odredbe.

Izpred sodišča.

sd 23krat predkaznovan tat. Lovrenc Drmota, rojen v Zeleznikih, je skozi odprto okno stopil v stanovanje Engelberta Smodeta v Ljubljani in pokradel mnogo raznega blaga. Tatu je zapazil dr. Slajmar, ga zasledoval in izročil roki pravice. Predsednik senata Regally obtožencu: Iz vseh poročil sledi, da je obtoženc delomržen in nevaren tuji lastniki. Kaznovan je bil samo triindvajsetkrat: 13 tatvin, 4 goljufije, 2 poneverbi, dalje radi beračenja in vlačuganja. Zadnjič je bil kaznovan 23. februaria letos. Povratek v Ljubljano

mu je zabranjen. — Sodišče je prisodilo Drmoti 15 mesecev težke ječe.

Prosveta.

pr Trojna aleluja. Vsaki hiši, vsem prebivalcem jugoslovanskega ozemlja posvečuje Matej Stergar. Tako je naslov brošurice, ki obsega 8 strani in stane 50 v. ter se prodaja v korist družbi »Svoj dom«.

gorkota, — Ki puhti na vse strani. Ali: »Zemlja, obrt, kupčija redi, — Vse stanove do konca. — Ko nobene več kuharice ni, — Sklede nobene, ne lonca.« — Zato: »Kupuj, priporočaj, razširjaj se glas, — Ki gode in poje za srečnejši čas!« Dobiva se po vseh knjarnah.

pr Slovenski učitelj. Peta številka tega mesečnika je izšla z zelo zanimivo vsebino. Rudolf Pečjak piše v listu o učiteljski organizaciji. F. Fabinc prinaša članek, ki je zelo važen: Otrok in družina. O bistvu in smotru vaje piše Fort. Lužar (čla-

nek se nadaljuje.) Albin Lajovic prevaja iz češčine članek g. dr. Mikulka: Delo v luči krščanstva. O pouku slabonarjenih otrok je spisala Anica Lebar in sicer obravnava poglavje o rokotvornem pouku. Kultura in književnost ter zapiski prinašajo več zelo zanimivih drobtin. List je lepo urejevan in dela čast uredniku ter učiteljski organizaciji.

pr Ali znaš? Zbirka najpotrebnejših molitev in krščanski nauk. Petinesti pomnoženi natis te male žepne brošurice, tega katekizma za naše malčke je izšel na 72

straneh. Izdalo ga je Katoliško društvo detoljubov.

Izgubil se je zlat obesek od verižice za uro z vezanimi črkama F. B. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi gosp. Fran Blažu v Jugoslovanski tiskarni.

Kdo sprejme 3 tedne starega otroka v oskrbo ali za svojega. Vprašati je takoj na Sv. Petra cesti 29. pri gospej Poljanec. 3387

Drva, meterska, žagana in cepljena se dobijo v Kolodvorski ulici št. 31.

Migreno in glavobol odstranimo hitro z Fellerjevim, bolečine tolažečim, »Elzafinidom«. 6 dvojnatih ali 2 specijelni steklenici 24 kron. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elza trg št. 134 (Hrvaško). Migrenska stogla proti glavobolu zraven pridejana 1 krono, je dobra in cena. Omot in poštena se računa posebej in najceneje. Kdor naroči več obnem mnogo prihrani.

Svinja, lepa, velika, za rejo je naprodaj. Polzvo se v Ljubljani, Bohoričeva ulica št. 4. 3410

Stanovanje mobilirano, se odda mirni, boljši stranki brez malih otrok. Obstoja iz 1 velike sobe s tremi posteljami, velike kuhinje in še 1 mali prostor. Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod številko 3414.

Več travnikov se sprejme v zakup za prvo in drugo kosnjo, dobra kosnja. Ponudbe na naslov Ljubljana, Poljanska cesta št. 57.

Več hiš s posestvom je naprodaj. Več se poizve na Martinovi cesti št. 22, Ljubljana. 3408

Prostovolj- dveh senoželci, kateri se na prodaja, nabajata v lepi legi poleg reke Bistrice v Studi. Poizve se pri Franc Rihlarju, Študa št. 27 pri Domžalah. 3412

Proda se hiša z vrtom pripravna za obrt, v dobrem stanju, v industrijskem kraju na Spodnjem Stajerskem. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 3406.

Kotel pločevinast ali iz vlitega železa z vsebino od 3—400 kg v dobrem stanju se kupi. Ponudbe na Zabret & Komp. Britof pri Kranju. 3385

Proda se lepa plemenska krava — dobra mlekarica ter lepa plemenska košila in dober pes-čuvaj. Poizve se v Ljubljani Poljanska cesta 57.

Deček 14 let star, močan, šole prost, se želi učiti sediarke obrti in sicer takoj. Pojasnila daje mati Marija Čadež, Hotovijska 28. p. Poljane.

Kuharica, vajena samostojnega gospodinjstva išče službe najraje pri katerem g. duhovniku. Ponudbe sprejema uprava lista pod št. 3383.

Knjigovodja dvojnega knjigovodstva, popolnoma sposoben, se sprejme takoj na veliki grajsčini. Prosilci samci naj pošljejo prošnje s prepisi izpiseval in plačilnimi zahtevami pod »gozdarski urad« na upravo tega lista.

Gostilna, v kateri so trije prostori za goste, ena kuhinja, klet, dve spalni sobi, drvarnica, lepe brajde, se prod. Cena 50 tisoč kron. V. J. Studenci pri Mariboru, Brežna cesta 59. a.

Tropine za krmo živini, izborne za med rezanco konjem ima na prodaj po 40 vinarjev kila Sever & komp. Ljubljana. 3327

Vsaka- orsine cunje kakor tudi krojaške odrezke kupuje; Pouše, Kranj 119. Dobro belo in rudeče

Vino letine 1918 ima oddati Franc Matheis, Brežice ob Savi.

Pozor! Vinogradniki! Pozor! Žveplo za žveplanje trti se dobi v vsaki množini i. s. najfiniješe ventilato dvakrat čiščeno »Floristella« pri Gospodarski zvezi v Ljubljani. 3400

Jvan pl. Kappus Stanka Švigeljeva poročena. Kranj Breg-Borovnica 4. junija 1919.

Proda se: Dinamo, 20x25 sveč, popoln. nov, lovski brek, skoraj nov, decimálna tehtnica, vrtni stoli in mize, nova kopirna preša, 3307 vinski sodi. Pod naslovnimi šiframi na I. Jugoslov. anončni in informačni zavod Beseljak & Rožanc Ljubljana, Frančevo nabrežje 5.

Vina več vagonov se prodaja skupno ali v manjših partijah po primerno nizki ceni. Več se poizve pri Franc Breskvar, Rimska cesta 12, Ljubljana.

Prostovoljna dražba različnih premičnin (pohištva itd.) se vrši v torek 10. t. m. v Ljubljani, v hiši Vodnikov trg št. 2, I. nadstr. Začetek ob 8. uri zjutraj. 3418

Hrv. seljačka košaračka zadruga Doljnji Vidovec, Medjimurje prodaja v svoji tvornici na drobno in debelo vsakovrstne in drugo. Cenik se pošlje na zahtevo. 3416

Naprodaj je novozidana hiša v bližini dveh tovarn. V hiši je gostilna, trgovina, trafika, sobe za tujce. Zraven je ledenica, velik sadni vrt s samim zlatnim sadjem, vrt za goste, 2 vrta za zelenjavo in še mala njivica itd. Samo resne ponudbe na upravnistvo tega lista pod »Zidana hiša«. 3413

Hiša enonadstropna z vrtom in kletjo se takoj prod. Istantam tudi 1 decimálna tehtnica, ki prenaša 1500 kg, 50 m² malorabljenih parketnih plošč, 23 m betonskih cevi 25—100, otroški voziček, kakor tudi vprežni voz za kmečko uporabo. Vse še v dobrem stanju je naprodaj: Glince, Vrtna ulica 81 pri Ljubljani. 3411

Sprejme se takoj Čevljarški pomočnik na Martinovi cesti št. 5. Sprejme se proti takojšnjemu nastopu, izurjena konioristinija ki je vesda tudi knjigovodstva in ima veselje do trgovine, za večjo trgovino na deželi s celo oskrbo v hiši in dobro plačo. Istantam se sprejme tudi izurjen frgooski pomočnik pod istimi pogoji. Ponudbe pod št. 3378 na upravo tega lista.

Izurjena strojepiska popolnoma večja slovenske steno-grafije in strojepiska se sprejme takoj. Zglati naj se v Uradu za pospeševanje obrti Dunajska cesta 22 osebno s pisмено vlogo in natančnimi podatki o dosedanjem službovanju. V poštev pridejo le strojepiske z večletno prakso, začeti se ne sprejmejo.

Pšenično moko v poštnih zavitkih do 20 kg in po železnici do 500 kg teže dobavija po zelo ugodni ceni tvrdka: 3314 BERKEŠ I POLLAK, Križevci. Radi odpotovanja se takoj prodaja: 2 veliki omari za obleke, 1 miza, 1 veliko ogledalo, 1 divan in par gorskih čevljev št. 42 v hiši št. 3/I. nadstropje. Ponudbe pod »Sarajevo« upravnistvu Slovenca.

Stavbinsko podjetje v Kranju inž. Jos. I. Dždek išče pisarniško pomožno moč. Zahteva se popolno znanje slovenske in nemške korespondence in po možnosti nekaj risanja. — Plača po dogovoru. Ponudbe je staviti do 10. t. m.

SLIKAR MARTIN ŽURAN LJUBLJANA Mestni trg št. 12 se priporoča cenjenemu občinstvu, sprejema vsa v to stroko spadajoča dela, ki jih izvršuje hitro in poceni.

SANATORIJ »MIRNI DOM« je spet odprt in sprejema bolnike vseh vrst, kakor tudi okrepčanja potrebne. Zdravljenje, tudi izvrstna hrana pri zmernih cenah. Pojasnila daje lastnik in vodja DR. FRAN GEH, pošta Gornja Kunguta pri Mariboru. 3245

Čehoslovani! Kdor se želi vrniti na Češko, Moravsko, v Slezijo in Slovaško, more po zelo nizki ceni kupiti zemljišča, posestva, mlina, tovarne, hiše, hotele, gostilne in trgovine v mestih in na deželi. Priglasiti se je na naslov: Vaclav Krejčík, inšpektor Pozemkove banke v Pragi, Češko.

St. 51. Britev z jako finim rezilom, že brušena kar za rabo. Cene K 6-25, K 9—, K 13-50. — Zahtevajte veliki cenik z več nego 1000 slikami, brezplačno. — E. LUNA, Maribor št. 75.

Palice fino izvršene in okovane za izprehod itd. nudimo grostom in tudi naravnost trgovinam na drobno in debelo. Zastopnik po vseh večjih mestih iščemo države S. H. S. — Prva jugoslovanska tvornica štapova v SUNJI, Hrvaško.

Priporoča se tvrdka JOS. PETELINC Ljubljana — Sv. Petra nasip 7. 2569 Tovarniška zaloga šivalnih strojev za vsako obrt in rodbinsko rabo ter posameznih delov; igle, olje in potrebščine za šivilje.

Damska šivilja. Podpisana vlijudno naznanja cenj, damam, da je začela svojo obrt. Sprejema v delo tudi otroške obleke in popravila. Za obilna naročila se najtopleje Z odličnim spoštovanjem 3404 MARJANA HAFNER, Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 13./II./104.

Rabi se več gozdnih delavcev in tesačev na akordno delo. — Za hrano je preskrbljeno. — Več pove Vinko Jan ml., Gorje pri Bledu.

VOŽNJE drv, premoga itd. iz kolodvora in na kolodvor oskrbuje najceneje in točno JOSIP TURK, provoznik, Ljubljana, Radečkova cesta št. 2.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani registrovana zadruga z omejeno zavezo.

VABILO na XXVI. redni občni zbor ki se vrši v petek dne 20. junija 1919 ob 5. uri popoldne v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Odobrenje zapisnika XXV. rednega občnega zbora za leto 1917. 2. Poročilo in sklepanje o računskem zaključku za leto 1918. 3. Poročilo in sklepanje o računskem zaključku XIX. odseka. 4. Volitve. 5. Razni predlogi. Občni zbor je le tedaj sklepčen, ako se ga udeleži 10. del članov. Ako se jih ne udeleži zadostno število, se vrši drug občni zbor na podlagi društvenih pravil (§ 27) v petek dne 27. junija 1919 ob 5. uri popoldne z istim sporedom in na istem kraju. 3417

J. C. Kotar Ljubljana Wolfova ul. 3. Fotografija. Fotomontazna štampa.

Prodajalo se bo dne 7. junija t. l. posestvo bivše opekarne v Žabji vasi pri Novem mestu obstoječe iz dveh hiš in 20 oralov gozda. Pričetek prodaje ob 9. uri dop. na licu mesta. Ljudska posojilnica v Ljubljani.

Trgovcem z manufakturo! Ljubljanski veletržci naznanjajo, da so prejeli s pomočjo vlade velike množine inozemskega blaga. Blago se bo razpečevalo po cenah od vlade določenih. Na drobno bo blago občinstvu na razpolago v vseh detajlnih trgovinah. Franc Ksav. Souvan. J. C. Mayer. Feliks Urbanc. A. & E. Skaberne. J. Grobelnik. J. Medved. 3396